

УДК: 378.091.8:616.89-008.441.13-047.22 (477.53-25)

Плужнікова Т. В., Костріков А. В., Краснова О. І.

ВИВЧЕННЯ ОБІЗНАНОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ М. ПОЛТАВИ ЩОДО НАРКОТИЧНОЇ ЗАЛЕЖНОСТІ

ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія», м. Полтава

Наркоманія – це важка хвороба, яка дуже швидко розвивається. Кількість наркоманів зростає в усьому світі, в тому числі і в Україні. Проблема залежності від наркотичних речовин полягає в тому, що наркотики не обов'язково вводити через голку. Досить просто покурити, і це вже викликає важку залежність. Молоді необхідно усвідомлювати, що вживання наркотиків не просто шкодить здоров'ю людини, а й знищує, вбиває. Актуальність теми обумовлена тим, що в світі налічується понад чверть мільярда наркоманів. Приблизно 27 мільйонів наркозалежних осіб потребують лікування. Щорічно 200 тисяч чоловік гинуть з причин, пов'язаних зі споживанням наркотиків. Метою дослідження було вивчення обізнаності студентської молоді вищих навчальних закладів м. Полтави щодо шкідливості вживання наркотичних препаратів. В роботі застосовувалися різні методи дослідження: системного підходу і системного аналізу, історико-аналітичний та бібліосемантичний, медико-статистичний та соціологічний. Було проаналізовано 510 анкет студентів 2 курсу стоматологічного факультету ВДНЗУ «УМСА», та студенти 1 курсу педагогічного університету, із них – 230 чоловіків (46%) та 280 жінок (54%), які мешкають в Полтаві та Полтавській області. Вік респондентів складає 17 – 19 років. Студенти відповідали на різні питання, які були представлені в анкеті, щодо їх обізнаності шкідливості вживання наркотичних препаратів, де можливо пройти курс лікування від залежності. Була виявлена частка тих, хто хоча б раз пробував наркотичні препарати або вживає їх регулярно. Виявлено відношення студентської молоді до наркотичних засобів та психоактивних речовин, їх поведінка та відношення до наркоспоживачів. Встановлено, що спонукає людину спробувати наркотики.

Ключові слова: обізнаність, наркотична залежність, шкідливість, вживання наркотиків.

Вступ

Незважаючи на те, що зловживання наркотиками стало однією з найгостріших світових проблем ХХ ст., досвід вживання людьми наркотичних речовин вимірюється тисячоліттями. Початково вживання наркотиків було пов'язане з релігійними та побутовими звичаями. Багато тисяч років тому наркотики почали використовуватись служителами різних релігій для досягнення стану містичного екстазу при виконанні культових обрядів та ритуалів. Актуальність теми зумовлена тим, що кількість наркоманів зростає в усьому світі, в тому числі і в Україні. Наркоманія в Україні, на думку спеціалістів, давно набула ознак епідемії. В світі налічується понад чверть мільярда наркоманів. Приблизно 27 мільйонів наркозалежних осіб потребують лікування. Щорічно 200 тисяч чоловік гинуть з причин, пов'язаних зі споживанням наркотиків [5;6;8].

На 30-й Спеціальній сесії Генеральної Асамблеї ООН прийнято підсумковий документ, в якому викладені заходи з надання допомоги наркоманам і по скороченню пропозиції та попиту на наркотики [13].

Молоді необхідно усвідомити, що вживання наркотиків не просто шкодить здоров'ю людини, а й знищує, вбиває її. Наркоманія – це насамперед проблеми молоді [2;4]. Дослідження показали, що середній вік початку прийому наркотиків складає 13-15 років, а в деяких містах нашої країни ще менший – 9-13 років. Наркоманія – це важка хвороба, яка дуже швидко розвивається. Середня тривалість життя людини після початку регулярного прийому наркотиків становить 7 років. Наркомани, під час, не доживають до 30-річного віку. Як свідчать дослідження, часто

вживати наркотики починають зовсім випадково, через цікавість. Молодь “знайомиться” з наркотиками на дискотеках і вечірках, в компанії з друзями. Існують й інші причини збільшення кількості наркоманів, а саме: економічна криза, безробіття, проблеми в особистому житті. Все це змушує людину за допомогою наркотиків шукати “кращого життя”, але це життя без майбутнього [7;9;10;12].

Проблема залежності від наркотичних речовин полягає в тому, що наркотики не обов'язково вводити через голку. Досить просто покурити, і це вже викликає важку залежність. А страх перед палінням не так високий, як перед акупунктурою. Тому підлітки по своїй дурості легко попадають під вплив новомодних речовин і без спеціалізованої допомоги обійтися вже не можуть. Залежний наркоман знову і знову повертається до вживання, тому що повністю міняється образ мислення. Змінюється психотип особи. Міняється характер та модель поведінки людини. Повністю міняються реакції на типові, повсякденні ситуації. Після цього потрібна допомога психіатрів, наркологів, фахівців з хімічної залежності [1;3;11].

Мета роботи

Метою дослідження є вивчення обізнаності студентської молоді вищих навчальних закладів м. Полтава щодо шкідливості вживання наркотичних препаратів.

Матеріали та методи дослідження

Під час дослідження нами був використаний комплекс взаємопов'язаних та взаємодоповнюючих загальнонаукових і спеціальних медико-соціальних методів дослідження, які спрямовані

на отримання об'єктивних і достовірних результатів, основою яких став системний підхід. У дослідженні безпосередньо та в різних комбінаціях використовувалися наступні методи наукового дослідження:

– Системного підходу і системного аналізу – на усіх етапах роботи для формування та вирішення проблеми дослідження;

– Історико-аналітичний та бібліосемантичний – для аналізу даних наукової літератури, а також для вивчення вітчизняного та світового досвіду стосовно досліджуваної проблеми;

– Медико-статистичний – для збору, обробки та аналізу матеріалів дослідження (методи описової та аналітичної статистики для визначення відносних показників).

– Соціологічний – для дослідження обізнаності (поінформованості) молоді вищих навчальних закладів щодо вживання наркотиків за допомогою анкетування.

Результати дослідження та їх обговорення

Було проаналізовано 510 анкет студентів 2 курсу стоматологічного факультету ВДНЗУ «УМСА», та студентів 1 курсу педагогічного університету, із них – 230 чоловіків (46%) та 280 жінок (54%), які мешкають в Полтаві та Полтавській області. Вік респондентів 17 - 19 років. Студентська молодь відповідала на різні питання, які були представлені в анкеті, щодо їх обізнаності шкідливості вживання наркотичних препаратів.

Усі студенти мають чітку інформацію, що представляють собою наркотики. Та тільки 4% відповіли, що не мають уявлення щодо наркотичних засобів. Студенти мають різні джерела інформації щодо ознайомлення з наркотиками. Так наприклад: близько 5% опитуваних познайомилися із споживачами наркотиків на вулиці, близько 20% - дізналися про наркотики від батьків, 15% - від друзів, а інші були поінформовані щодо наркотиків із засобів масової інформації.

Як з'ясувалося під час дослідження, серед студентів 11 ± 1,38 % (p<0,05) респондентів відмітили, що їм доводилося хоча б раз у житті спробувати наркотичні засоби, із них: 2 % - протягом тижня, 5 % - протягом місяця та інші респонденти відмітили, що пробували наркотики протягом року або рік тому.

Із усіх опитуваних 26 ± 1,83 % (p<0,05) респондентів відмітили, що бажання випробувати незвичайні відчуття спонукає їх до вживання наркотичних засобів. 20 ± 1,72 % (p<0,05) пробують наркотики від нестерпного бажання підвищити свій настрій і активність і 12 ± 1,44 % (p<0,05) вважають, що спробувати наркотики – це модно і престижно. Інші респонденти відмічали, що бажання приймати може виникати в тому випадку, коли людина не може пересилити тяги до вживання (5 %), на зло всім (3 %), прагнення стати «своїм» у компанії (6 %). Крім того, були відповіді: під впливом друзів, відсутність зовнішнього контролю дорослих, щоб не було ломки, тощо.

Більшість половини досліджуваних – 55 % –

не відчують провини з приводу вживання наркотичних засобів. Також 38 ± 2,7 % (p<0,05) не відчують роздратування коли їх критикують за цю звичку.

На запитання «Як часто ви обговорюєте проблеми наркотиків у колі друзів?» відповіді розподілилися таким чином: більше половини досліджуваних (68 ± 3,7 % (p<0,05)) – ніколи не обговорюють, 26 ± 2,2 % (p<0,05) – обговорюють цю проблему регулярно, інші дали відповіді: «іноколи», «часто».

Крім того, 17 ± 1,96 % (p<0,05) студентів знають, де можливо дістати наркотичні засоби і 44 ± 2,2 % (p<0,05) студентів обізнані, де можливо пройти курс лікування від залежності. 2% студентів вважають, що наркотики можливо вживати будь-які; 4% опитуваних вважають, що наркотики можливо вживати іноді; 5% відмітили, що курити «травку» можливо досить часто, а 18 ± 1,7 % (p<0,05) вважають, що палити «травку» можливо іноді.

Виявлено, що 96% студентів освічені, що наркотична залежність є небезпечним для життя захворюванням і 93% знають, що наркозалежні живуть обмежену кількість років.

Також практично однаковий відсоток опитуваних на запитання «Яка ваша поведінка до наркоспоживачів?» дали відповіді, що намагаються звести з ними контакти нанівець – 24 ± 1,9 % (p<0,05) і ведуть себе з ними, як з усіма – 26 ± 1,94 % (p<0,05). Ніколи не стикаються з такими людьми – 31 ± 2,0 % (p<0,05) і лише 2% відповіли, що підтримують спілкування з такими людьми.

Висновки

В результаті проведеного дослідження було встановлено, що майже всі студенти мають обізнаність щодо наркотичних засобів. Але не всі розуміють шкідливість вживання наркотичних речовин на організм людини. Необхідно мати чітке усвідомлення, що психоактивні речовини (ПАР) впливають на психіку людини, призводять до духовної деградації особистості і фізичного виснаження організму. Крім того, студентська молодь повинна знати законодавчу базу з попередження вживання, обігу та будь-яких маніпуляцій з психоактивними речовинами.

В першу чергу вкрай важлива індивідуальна профілактика, тому що формування несприйняття наркотиків має проходити у кожної людини самостійно. Підсумком стає неминуче падіння вниз по соціальних сходах, втрата сім'ї, родичів і друзів. Коло спілкування наркозалежного наповнюється антисоціальними особистостями. Така людина перестає бути цікавою суспільству і приносить одні лише проблеми. Наше суспільство прагне всіма силами скоротити ріст і чисельність наркозалежних, використовуючи всі наявні заходи, а осіб, які вже мають залежних від наркотиків, повернути до повноцінного життя.

Перспективи подальшого дослідження цієї проблеми ми вбачаємо у подальшому пошуку нових методів профілактики, (особливо первин-

ної) для запобігання наркозалежності та інших негативних явищ в студентському середовищі.

Література

1. Афанасьєва Н. Є. Основи психогігієни та психопрофілактики: навч. пос. / Н. Є. Афанасьєва. – Х.: НУЦЗУ, 2016. – 91 с.
2. Вальчук М. П. Профілактика вживання психоактивних речовин – один з напрямків правового виховання в професійних ліцєях / М. П. Вальчук // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету. – Вип. 84. – Серія: Педагогічні науки. – Чернігів: ЧНПУ, 2010. – С. 32-34.
3. Золотова Г. Т. Напрями роботи соціального педагога з батьками щодо профілактики адиктивної поведінки учнів / Г. Т. Золотова // Соціальна педагогіка : теорія та практика. – 2008. – № 4. – С. 57-62.
4. Максимова Н. Ю. Психологія девіантної поведінки / Н. Ю. Максимова. – К.: «Либідь», 2011. – 520 с.
5. Профілактика вживання наркотиків серед учнівської та студентської молоді: методичний посібник / за ред. Т. В. Журавель. – К.: ФО-П Буря О. Д., 2014. – 96 с.
6. Профілактика патологічних форм залежного поведіння / Под общ. ред. О. В. Зыкова / Том I. Позитивное большинство: технологи влияния на личный выбор (первичная профилактика). – М.: РБФ НАН, 2010. – 342 с.
7. Грищенко С. В. Профілактика вживання психоактивних речовин серед учнівської молоді / С. В. Грищенко // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Сер.: Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт. – 2013. – Вип. 112(3). – С. 154-156.
8. Пятницький І.Н. Подростковая наркология / И.Н. Пятницький, Н. Г. Найденова. – М.: ООО «Медицинское информационное агентство», 2008. – 256 с.
9. Балакірева О. М. Рівень і тенденції поширення тютюнокуріння, вживання алкоголю та наркотичних речовин серед учнівської молоді України / О. М. Балакірева (кер. авт. кол.), Т. В. Бонлар., Н. О. Рингач та ін. – К.: УІСД імені О. Яременка, 2008. – 152 с.
10. Соціальна профілактика як напрям соціально-педагогічної діяльності / Т. В. Журавель // Соціальна педагогіка: навч. посібник / За заг. ред. О. В. Безпалько; Авт.-кол. О.В. Безпалько, І.Д. Зверева, Т.Г. Веретенко та ін.: – К.: Академвидав, 2013. – 312 с.
11. Тюркіова Л. Д. Профілактика вживання наркотичних речовин серед учнівської молоді / Л. Д. Тюркіова // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2009. – № 2. – С. 115-120.
12. Оржеховська В. М. Формування здорового способу життя: стратегія розвитку / В. М. Оржеховська // Науковий світ. – 2008. – № 10. – С. 28-30.
13. Центр новостей ООН [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.un.org/russian/news/story.asp?NewsID=25813#.Wjzju99_IU.

Реферат

ИЗУЧЕНИЕ ОСВЕДОМЛЕННОСТИ СТУДЕНЧЕСКОЙ МОЛОДЕЖИ г. ПОЛТАВЫ ПО ОТНОШЕНИЮ К НАРКОТИЧЕСКОЙ ЗАВИСИМОСТИ
Плужникова Т. В., Костриков А. В., Краснова О. И.

Ключевые слова: осведомленность, наркотическая зависимость, вред, употребление наркотиков.

Наркомания – это тяжелая болезнь, которая очень быстро развивается. Количество наркоманов растет во всем мире, в том числе и в Украине. Проблема зависимости от наркотических веществ заключается в том, что наркотики не обязательно вводит через иглу. Достаточно просто покурить, и это уже вызывает тяжелую зависимость. Необходимо осознавать, что употребление наркотиков не просто вредит здоровью человека, но и убивает организм. Актуальность темы обусловлена тем, что в мире насчитывается более четверти миллиарда наркоманов. Примерно 27 млн. наркозависимых нуждаются в лечении. Ежегодно 200 тыс. человек погибают по причинам, связанным с потреблением наркотиков. Целью исследования было изучение осведомленности студенческой молодежи высших учебных заведений г. Полтавы о вреде употребления наркотических препаратов. В работе применялись различные методы исследования: системного подхода и системного анализа, историко-аналитический и библиосемантический, медико-статистический и социологический. Были проанализированы 510 анкет студентов 2 курса стоматологического факультета ВДНЗУ «УМСА», и студенты 1 курса педагогического университета, из них – 230 мужчин (46%) и 280 женщин (54%), проживающих в Полтаве и Полтавской области. Возраст респондентов составил: 17 – 19 лет. Студенты отвечали на различные вопросы, которые были представлены в анкете, об их осведомленности о вреде употребления наркотических препаратов, где возможно пройти курс лечения от зависимости. Была обнаружена доля тех, кто хотя бы раз пробовал наркотические препараты или принимает их регулярно. Выявлено отношение студенческой молодежи к наркотическим средствам, их поведение и отношение к наркопотребителям.

Summary

ANALYSIS OF STUDENTS' AWARENESS ABOUT DRUG ADDICTION IN POLTAVA

Pluzhnikova T. V., Kostrikov A. V., Krasnova O. I.

Key words: awareness, drug addiction, harm, drug use.

Drug addiction is a severe disease that develops very rapidly. The number of drug addicts is increasing throughout the world, including Ukraine. The problem of drug addiction is that this does not imply the only mode to inject drugs. Just smoking sometimes is quite enough to develop heavy dependence. Young people need to be aware that drug use is not only detrimental to human health, but also destroys and kills the body. The urgency of the topic is determined the fact that throughout the world there are more than a quarter of a billion drug addicts. Annually 200.000 people are killed for drug-related reasons. The purpose of the study was to analyze the awareness of the students of the higher educational institutions of Poltava about the harmfulness of narcotic drugs. The methodology of the research included systemic approach and systemic analysis, historical, analytical, bibliosemantic, medical statistics and sociological methods. We processed 510 questionnaires of second year students of the Faculty of Dentistry, Ukrainian Medical Stomatological Academy, and of the first year students of the Pedagogical University, 230 of them were male students (46%) and 280 female students (54%). The age of respondents was 17-19 years old; they were from Poltava and Poltava region. The students responded to various questions that were presented in the questionnaire regarding their knowledge of the harmfulness of drug use, where they could find the setting to take the course of treatment from addiction. The proportion of those who at least once used narcotic drugs or used them on a regular basis has been found out. The attitude of students towards narcotic drugs and psychoactive substances, their behaviour and attitudes towards drug users has been shown.